

Zpráva o činnosti za období 4/2007 – 2/2008

Výkonný výbor

V uvedeném období výkonný výbor (dále jen VV) řídil a organizoval činnost AKVŠ, která vyplývala ze stanov sdružení a z plánu činnosti na rok 2007. VV se sešel v tomto období na sedmi zasedáních, další pracovní komunikace probíhala prostřednictvím elektronické konference ASOCIACE. Informace z jednotlivých zasedání VV byly zveřejňovány na webových stránkách AKVŠ¹. V roce 2007 nedošlo ke změně členské základny.

VV se v uvedeném funkčním období zabýval především problematikou dostupnosti elektronických informačních zdrojů (EIZ) po roce 2008, kdy končí program MŠMT 1N *Informační infrastruktura výzkumu a vývoje*. K tomuto tématu proběhla dvě setkání zástupců všech vysokých škol. Na prvním setkání v červnu byly účastníkům podány předběžné informace o plánovaném pokračování finanční podpory ze strany MŠMT ČR a předány pokyny pro vypracování analýzy aktuálního stavu informačního zajištění instituce v oblasti EIZ a k navržení strategie pro další období s přihlédnutím k očekávaným příležitostem a hrozbám. Na druhém setkání v listopadu byly prezentovány výsledky analýzy současného a plánovaného stavu EIZ na vysokých školách (se zaměřením na multioborové zdroje) a projednána koncepce přípravy budoucích projektů a strategie pro konsorciální vyjednávání. VV přijal koordinační roli pro oblast multioborových zdrojů, které jsou zájmem všech vysokých škol a vyžadují strategické vyjednávání s potencionálními nositeli projektů, producenty a dodavateli. Podíl na přípravě zajištění dostupnosti EIZ po r. 2008 bude prioritním úkolem i v následujícím období.

VV připravil novou koncepci Celostátní porady vysokoškolských knihoven tak, aby tato konference, pořádaná jako výroční akce AKVŠ, lépe reflektovala současné potřeby a problémy vysokoškolských knihoven. Bylo rozhodnuto pořádat akci pod novým názvem **Bibliotheca academica – cíle a perspektivy vysokoškolských knihoven (BA – CPVŠK)**. Hlavním záměrem je informovat o činnosti Asociace (VV, odborných komisí), seznámat s novými trendy v oboru se zaměřením na vysokoškolské knihovny, uvádět úspěšně realizované projekty a inspirativní příklady z praxe. Dále pak vytvořit prostor pro výměnu zkušeností, setkávání a diskusi.

VV se dále zabýval otázkou tvorby dalších finančních zdrojů pro podporu aktivit AKVŠ, pravidly pro účast firem na akcích AKVŠ a pro případné sponzorství a dárcovství.

V souladu se Statutem Fondu zahraničních cest AKVŠ, schváleným výroční konferencí AKVŠ dne 12. 4. 2007, VV zorganizoval výběrové řízení na podporu realizace zahraničních cest knihovníků.

VV připomínkoval materiály projednávané Ústřední knihovnickou radou, a to aktualizaci *Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2004–2010*, *Koncepci Souborného katalogu ČR do r. 2010* a *Podkladovou studii ke kulturní politice*.

PhDr. Machytková, pověřená členka VV, se jako host pravidelně účastnila jednání předsednictva RVŠ. V souvislosti s diskusí o možných změnách ve FRVŠ byl předsedovi Výboru FRVŠ prof. Kůsovi zaslán dopis zdůrazňující význam okruhu E pro rozvoj vysokoškolských knihoven.

¹ <http://www.akvs.cz/vybor/jednani-vv.html>

Mezinárodní spolupráce

V rámci spolupráce se Slovenskou asociáciou knižnic se předsedkyně VV PhDr. Barbora Ramajzlová zúčastnila mezinárodního odborného semináře *Elektronické služby v znalostnej spoločnosti* (Zvolen, 12. 9. 2007). Ve svém příspěvku *Koordinace a spolupráce – úloha AKVŠ ČR* se zaměřila zejména na činnosti AKVŠ v oblasti koordinace EIZ. Semináře se také zúčastnila PhDr. Ludmila Tichá, která představila pilotní průzkumy informační gramotnosti, realizované na českých vysokých školách v letech 2004–2007.

Další spolupráce byla rozvíjena především v rámci evropského sdružení LIBER. Členství AKVŠ v této organizaci bylo k 1. 1. 2007 změněno na status *organizační člen s hlasovacím právem*. 36. výroční konference LIBER (Varšava, 3.–7. 7. 2007), která byla spojená s valnou hromadou, se zúčastnily místopředsedkyně VV Mgr. Iva Prochásková a členka VV Mgr. Daniela Tkačiková. První den konference byl věnován spolupráci *organizačních členů* v rámci LIBER a podpoře koordinace jejich aktivit na nadnárodní úrovni. Důležitým materiálem předloženým k diskusi na valné hromadě byl *Plán rozvoje LIBER na léta 2000–2010*.

V roce 2007 se uskutečnily další zahraniční cesty částečně financované z prostředků AKVŠ. Člen VV Ing. Šilhánek se zúčastnil konference *CERN Workshop on Innovations in Scholarly Communication – OAI5* (Ženeva, 18.–20. 4. 2007). Člen komise eVŠKP Ing. Jan Mach se zúčastnil konference *10th International Symposium on Electronic Theses and Dissertations* (Uppsala, 13.–16. 6. 2007). Předsedkyně komise IVIG PhDr. Ludmila Tichá se zúčastnila konference *Lifelong Learning in the City-Region* (Pécs, 23.–25. 9. 2007) a na pozvání španělských kolegů také setkání *Regional meeting on Information Literacy and Lifelong Learning* (Madrid, 8.–9. 10. 2007). Předsedkyně komise EIZ Ing. Barbora Katolická se zúčastnila *9. evropského setkání ICOLC* (Stockholm, 30. 9. – 4. 10. 2007). Cestovní zprávy jsou zveřejněny na stránkách AKVŠ².

Odborné akce

- **Automatizace knihovnických procesů 2007**, 11. ročník semináře, Liberec, 16.–17. 5. 2007. AKVŠ byla spolupořadatelem akce již potřetí. Téma semináře: Web 2.0 a knihovny – vize, architektury, technologie.
- **Knihovna a architektura – vnitřní prostředí knihoven**, 4. ročník semináře, Olomouc, 2.–4. 9. 2007. AKVŠ byla spolupořadatelem akce.
- **IVIG 2007 – Informační vzdělávání a informační gramotnost v teorii a praxi vzdělávacích institucí**, 5. ročník semináře, Praha, 20. 9. 2007. AKVŠ byla spolupořadatelem akce.
- **Systémy pro zpřístupňování eVŠKP 2007**, 2. ročník semináře, Brno, 16. 10. 2007.
- **BA – CPVŠK 2007**, Ostrava, 30.–31. 10. 2007. Akce se konala již počtrnácté. Program byl uspořádán podle nové koncepce. Účastníci byli seznámeni s činností AKVŠ za uplynulý rok, velká pozornost byla věnována strategii dostupnosti EIZ pro období od r. 2009. Odborná část programu byla zaměřena na roli knihovny v prezentaci výsledků vědy a výzkumu. Dále byly představeny některé úspěšně realizované projekty FRVŠ v okruhu E. Nově byla zařazena informace ze zahraniční cesty (Mgr. Marcela Všeticková, Univerzita Palackého), která byla finančně podpořena z Fondu zahraničních cest AKVŠ. Prezentace všech příspěvků jsou dostupné na webových stránkách AKVŠ³. V doprovodném programu byl dán prostor komerčním firmám, které prezentovaly knihovní systémy, vybrané informační zdroje a

² <http://www.akvs.cz/vybor/cesty.html>

³ <http://knihovna.vsb.cz/ba2007/program.html>

další služby pro knihovny. S velkým zájmem se setkala i další doprovodná akce, kterou byla návštěva Dolní oblasti Vítkovic – Vysokých pecí.

Činnost odborných komisí

V uvedeném období pracovaly tři odborné komise. Činnost komisí se ve všech oblastech týkala bezprostředního zájmu vysokých škol a lze ji jednoznačně hodnotit jako přínos pro rozvoj knihoven členů Asociace.

Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost (IVIG)

Předsedkyně: PhDr. Ludmila Tichá, ČVUT

Rok 2007 byl pro komisi IVIG především obdobím rozvoje spolupráce tuzemské i zahraniční, ale také změnami v členské základně. Nutnou podmínkou pro členství byla nově stanovena aktivní účast na práci komise. Komise má tedy nyní 16 členů z osmi univerzit, jedné ústřední knihovny a jedné vzdělávací instituce.

Členové komise pracovali na přípravě materiálu *Koncepce informačního vzdělávání na vysokých školách*, který je v současné době v připomínkovém řízení. Pro vysokoškolské knihovny byl připraven návrh na registraci projektů informačního vzdělávání do mezinárodní databáze *European Observatory on IL Policies and Research*⁴ a do adresáře *Information Literacy Resources Directory*⁵.

Rozvinula se spolupráce s Českou vědeckotechnickou společností pro informatizaci a informační technologie, členové komise vystoupili na jejich semináři *Informační společnost, kvalita veřejných služeb a kvalita života*.

Dobře pokračovala zahraniční spolupráce. V roce 2007 se komise IVIG představila na několika zahraničních akcích, navázala další kontakty a byla u založení *European Forum for Information Literacy EFIL*⁶. Členové komise vystoupili s příspěvkem na řadě zahraničních seminářů. Slovenským kolegům ze sekce Akademických knihnic Slovenskej asociácie knižnic byla poskytnuta metodika pro průzkum informační gramotnosti studentů.

5. ročník semináře IVIG 2007 zachoval strukturu a náplň dopolední části včetně vystoupení zahraničního hosta a moderované diskuse, ale odpolední část byla věnována aktivní práci účastníků. Sešlo se celkem 62 účastníků. Hlavním tématem byly kompetence informačních profesionálů a informační kompetence v jiných profesích. Tím se zabýval ve svém příspěvku pan Ralph Catts (University of Stirling), jeden z uznávaných světových odborníků na vzdělávání a informační gramotnost. Moderovaná diskuse byla věnována tématu *jak lobbovat za informační gramotnost*. Dále byly předneseny příspěvky o práci komise IVIG. Náplní pracovního odpoledne byla práce účastníků ve skupinách na tématech k implementaci, motivaci, propagaci a učení informační gramotnosti.

V rámci centralizovaného projektu tří univerzit (ČZU, ČVUT, ZČU) s názvem *Informační vzdělávání bez bariér: webový portál pro rozvoj informační gramotnosti a podporu celoživotního vzdělávání* bude v r. 2008 řešen projekt P.I.V.O. (Podpora informačního vzdělávání online) připravený v komisi IVIG v roce 2005.

Odborná komise pro elektronické informační zdroje

Předsedkyně: Ing. Barbora Katolická, ZČU

V roce 2007 pracovalo v komisi 21 zástupců z 20 vysokých škol. Komise se spolu s VV zaměřila především na přípravu koordinace dostupnosti EIZ na vysokých školách pro

⁴ <http://www.ceris.cnr.it/Basili/EnIL/gateway/gatewayhome.htm>

⁵ <http://www.infolitglobal.info/>

⁶ <http://cf.hum.uva.nl/akb/efil/>

nadcházející období. K tomuto účelu byla zpracována *Metodika pro přípravu strategie zajištění EIZ na období 2009-2013 na VŠ*, podle níž byl v letních měsících na jednotlivých vysokých školách realizován průzkum. Cílem byla analýza současného stavu zajištění veřejných vysokých škol odbornými EIZ z pohledu jejich využívání a financování a dále sumarizace potřeb vysokých škol v dostupnosti EIZ pro nadcházející období. Výsledky průzkumu byly vyhodnoceny a byla zpracována *Zpráva o výsledcích průzkumu EIZ na VŠ*. Shrnutí výsledků průzkumu bylo prezentováno na BA – CPVŠK 2007. Konkrétními výsledky průzkumu ve využívání multioborových EIZ se zabývali účastníci listopadového setkání.

Předsedkyně komise se zúčastnila 9. evropského setkání knihovnických konsorcií (ICOLC), kde byla prezentována a diskutována aktuální celosvětová problematika v oblasti elektronických informačních zdrojů. Informace z tohoto jednání byly prezentovány na BA – CPVŠK 2007.

Z objektivních důvodů (zpoždění na straně řešitele projektu) nemohlo proběhnout testování výsledku projektu *Identity federation* v knihovnách vysokých škol.

Odborná komise pro otázky elektronického zpřístupňování VŠKP

Předsedkyně: PhDr. Iva Horová, AMU

Ke 31. 12. 2007 měla komise 28 členů. Ke spolupráci se nově přihlásily další dvě vysoké školy (ČVUT a JAMU), celkem je tedy zastoupeno 18 veřejných vysokých škol včetně Univerzity Karlovy a dále Státní technická knihovna. Komise se sešla na čtyřech pracovních jednáních.

V prvních měsících roku se komise zabývala především vyhodnocením a interpretací dotazníkové akce, provedené v prosinci 2006. Závěry zveřejnila na svém webu a prezentovala na některých odborných akcích (seminář sekce pro IT při SDRUK, INFOS, Inforum). Komise sledovala také situaci kolem dalšího kola příprav centralizovaných projektů, zejména záměr Masarykovy univerzity v Brně připravit projekt na odhalování plagiátů.

Komise se dále zabývala otázkami souvisejícími s metadaty, archivací prací, převody prací do formátu pdf, identifikátory a zahájila diskusi o technických standardech. K archivaci a převodům do formátu pdf připravila a zveřejnila doporučení. Probíhaly také práce na restrukturalizaci a inovaci webových stránek. Nová verze byla uvedena do provozu v posledním čtvrtletí. Tři členové komise se zúčastnili konference *10th International Symposium on Electronic Theses and Dissertations* v Uppsale.

V říjnu se konal 2. ročník odborného semináře na téma *Systémy pro zpřístupňování eVŠKP 2007*, jehož se zúčastnilo 60 osob. Program byl věnován připravovaným projektům, některým technickým otázkám a zazněly informace o konkrétních realizovaných řešeních lokálních repozitářů. Seminář se stal zejména platformou pro výměnu zkušeností a pro bohatou diskusi. Prezentace jsou dostupné na webových stránkách komise⁷. V závěru roku komise znovu provedla dotazníkový průzkum s cílem zjistit, k jakým změnám došlo v ČR ve zpřístupňování vysokoškolských prací. Dotazník z roku 2006 byl doplněn a aktualizován. Ze zpracovaných výsledků vyplývá, že již více než polovina veřejných VŠ zpřístupňuje práce alespoň v rámci intranetů, že stále více škol zavádí licenční smlouvy a roste počet škol plánujících také zpřístupňování v Internetu.

V Praze 20. 2. 2008

Zpracovaly: PhDr. Barbora Ramajzlová, Mgr. Iva Prochásková

⁷ <http://www.evskp.cz/dokumenty.php?tsekce=2&sek=1>